

Kriminalvård

2003

RV0401

A. Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Rättsväsendet

A.2 Statistikområde

Kriminalvård

A.3 Statistikprodukten ingår i Sveriges officiella statistik

Kriminalvårdsstatistiken är en del av den officiella statistiken inom rättsväsendet (kriminalstatistik) som behandlar statistik om brott och brottslingar.

A.3 Statistikprodukten ingår inte i Sveriges officiella statistik

A.4 Ansvarig

Myndighet/organisation: Brottsförebyggande rådet (BRÅ)

Adress: Box 6494, 113 82 Stockholm

Kontaktperson: Robert Standar

Telefon: 08-401 87 65

Telefax: 08-401 87 53

E-post: robert.standar@bra.se

A.5 Producent

Myndighet/organisation: Brottsförebyggande rådet (BRÅ)

Adress: Box 6494, 113 82 Stockholm

Kontaktperson: Robert Standar

Telefon: 08-401 87 65

Telefax: 08-401 87 53

E-post: robert.standar@bra.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgifterna till kriminalvårdsstatistiken kommer från kriminalvårdsstyrelsen (KVS). Skyldigheten att lämna uppgifter till kriminalvårdsstatistiken regleras framförallt i lagen (2001:99) samt förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

Behandling av personuppgifter i kriminalvårdens verksamhet i fråga om personer regleras i lagen (2001:617) om behandling av personuppgifter inom kriminalvården. Inget register upprättas på BRÅ för produktionen av kriminalvårdsstatistik, utan aggregerade uppgifter erhålls från

Kriminalvårdsstyrelsens (KVS). Statistikuppgifterna i kriminalvårdsstatistiken är dock skyddade av sekretesslagen 9 kap. 4 §.

A.8 Gallringsföreskrifter

Se punkt A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter.

A.9 EU-reglering

Ingen EU-reglering berör kriminalvårdsstatistiken.

A.10 Syfte och historik

Syftet med kriminalvårdsstatistiken är att ge en översiktlig redovisning av kriminalvårdens verksamhet avseende framförallt verkställigheten av de påföljder som leder till kriminalvård.

I statistiken över kriminalvård redovisas i huvudsak personer intagna i kriminalvårdsanstalt samt viss statistik om personer intagna i häkte och personer övervakade inom kriminalvårdens frivårdsorganisation.

Kriminalvårdsstatistiken framställs av kriminalvårdsstyrelsen (KVS).

Den officiella kriminalvårdsstatistiken går tillbaka till år 1830.

A.11 Statistikanvändning

Kriminalvårdsstatistiken används bl.a. av:

Justitiedepartementet, Rikspolisstyrelsen, Riksåklagaren, Domstolsverket, Kriminalvårdsstyrelsen, Migrationsverket, Brottsförebyggande rådet, kommittéer och utredningar, Riksdagens upplysningstjänst, massmedier: allmän information om utvecklingen inom kriminalvården, uppföljning av utfallet av olika kriminalpolitiska reformer.

A.12 Uppläggning och genomförande

Kriminalvårdsstatistiken är en totalundersökning. Underlaget bygger på uppgifter som registrerats i Kriminalvårdsregistret (KVR) samt kriminalvårdens övriga klientadministrativa system. Sedan år 1973 är uppgiftsinsamlingen integrerad i rättsväsendets informationssystem (RI systemet). Kriminalvårdsregistret innehåller dels uppgifter från RI:s domsrutin, dels information från kriminalvårdsanstalterna, häktena, frivården, kriminalvårdsstyrelsen, kriminalvårdsnämnden och de lokala övervakningsnämnderna.

A.13 Planerade förändringar i kommande undersökningar

B. Kvalitetsdeklaration

0 Inledning

1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

1.1.1 Objekt och population

Kriminalvårdsstatistiken innehåller uppgifter om den totala populationen i kriminalvårdsanstalterna och häktena samt uppgifter om samtliga personer övervakade inom kriminalvårdens frivårdsorganisation.

Anstaltspopulationen kan beskrivas på två sätt. I kriminalvårdsstatistiken redovisas i första hand uppgifter om samtliga personer som dömts och tagits in i anstalt under ett kalenderår (flödesstatistik). Populationen i kriminalvårdsanstalterna kan dessutom beskrivas genom att man studerar beläggningen på anstalterna den 1 oktober respektive kalenderår (tvärsnittsstatistik).

I princip domineras intagningsstatistiken av personer som dömts till kortare strafftider, medan tvärsnittsstatistiken domineras av personer som dömts till längre strafftider. Eftersom könsfördelning, åldersfördelning osv. varierar med strafftidens längd, erhålls skilda resultat beroende på vilken statistik som används.

Populationen i häkte beskrivs genom statistik över antalet gripna, anhållna och häktade personer som var inskrivna i häkte den 1 oktober respektive kalenderår.

Antalet personer övervakade inom kriminalvårdens frivårdsorganisation beskrivs dels genom antalet nyinskrivna personer och dels genom beläggningen den 1 oktober respektive kalenderår.

1.1.2 Variabler

Inget register upprättas hos BRÅ för produktion av kriminalvårdsstatistik. Se redovisningsgrupper.

1.1.3 Statistiska mått

De flesta beräkningar är antalsräkningar av intagna personer eller beläggningen den 1 oktober uppdelat på olika redovisningsvariabler.

Procent används vid redovisning av en viss företeelses andel av totalen (t.ex. andelen kvinnor som dömts och intagits i kriminalvårdsanstalt av samtliga intagna personer).

Aritmetiskt medelvärde används för att beräkna medelbeläggning (genomsnittligt antal inskrivna i kriminalvårdsanstalt exkl. långtidsfrånvarande, mätt första dagen varje månad) och genomsnittlig dygnskostnad.

Löpande priser och fastbasberäknade priser används för att illustrera utvecklingen av den genomsnittliga dygnskostnaden mätt i kronor per klient i kriminalvårdsanstalterna och inom frivården.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Följande variabler används som redovisningsgrupper i kriminalvårdsstatistiken:

Kriminalvårdsanstalt:

- Huvudbrott
 - Strafftid
 - Ålder
 - Kön
 - Medborgarskap
 - Typ av avgång
 - Beviljade permissioner
 - Misskötta permissioner - orsak
 - Öppen/sluten anstalt
 - Avvikelser - orsak
-

Häkte:

- Inskrivning - orsak
-

Övervakning inom frivården:

- Typ av övervakning

- Huvudbrott

- Ålder

- Kön

1.1.5 Referenstider

Kriminalvårdsstatistiken publiceras årligen i publikationen *Kriminalvårdsstatistik*. I senaste utgåvan redovisas uppgifter om perioden 1 januari – 31 december 2003, samt om inskrivna i kriminalvårdsanstalt den 1 oktober 2003.

1.2 Fullständighet

Se punkt 2.2.2 Ramtäckning

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Kriminalvårdsstatistikens tillförlitlighet är mycket beroende av att uppgifterna som levereras är riktiga. Uppgifterna som kommer till BRÅ är oftast aggregerade vilket gör att det svårare att kontrollera uppgifternas kvalitet.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Ej relevant – totalundersökning.

2.2.2 Ramtäckning

Statistiken avser att mäta de personer som är intagna i kriminalvårdsanstalt och håkte samt personer övervakande inom kriminalvårdens frivårdsorganisation. Statistiken ger en tämligen god täckning av dessa områden.

Statistiken omfattar inte personer som p.g.a. brott berövats friheten eller som står under övervakning :

- inom socialtjänsten
- enligt lagen om vård av missbrukare
- enligt BrB kap. 31 3 § – rättspsykiatrisk vård
- enligt BrB kap. 31 1a § – sluten ungdomsvård

2.2.3 Mätning

Kriminalvårdsstatistiken framställs av Kriminalvårdsstyrelsen (KVS). Kriminalvårdsstatistiken erhålls genom bearbetningar av uppgifterna i Kriminalvårdsregistret (KVR) samt övriga klientadministrativa system. Den innehåller dels uppgifter från domstolsrutinen i rättsväsendets informationssystem (RI), dels uppgifter från kriminalvårdsanstalterna, häktena, frivården, kriminalvårdsstyrelsen, kriminalvårdsnämnden och de lokala övervakningsnämnderna.

I statistiken kan felaktigheter uppstå i samband med insamlingen av uppgifter på grund av skrivfel, överföring mellan olika system m.m. eller i samband med bearbetningen av materialet. Rimlighetskontroller av materialet görs i samband med att statistiktabeller framställs. Eftersom materialet oftast är aggregerat går det inte att göra kontroller av uppgifter som rör enskilda personer

2.2.4 Svartsbortfall

Ej relevant – totalundersökning.

2.2.5 Bearbetning

Se mätning.

2.2.6 Modellantaganden

Ej relevant – totalundersökning.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Ej relevant – totalundersökning

3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Kriminalvårdsstatistiken tas fram årligen.

3.2 Framställningstid

Kriminalvårdsstatistiken ges ut årligen. Framställningstiden är cirka 7 – 8

månader efter utgången av gällande år.

3.3 Punktlighet

År 2003 gavs statistiken ut senare än planerat. Anledningen därtill är att det gamla registret KUM ersattes av det nya kriminalvårdsregistret (KVR). Till följd av det uppstod en del problem som behövde hanteras innan statistiken kunde bearbetas på ett korrekt sätt.

4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Statistikens tillförlitlighet och jämförbarhet över tid påverkas bl.a. av omläggningar av statistikrutiner och lagstiftningsförändringar.

Fr.o.m. år 1973 är uppgiftsinsamlingen integrerad i rättsväsendets informationssystem (RI).

Fr.o.m. år 1980 inkluderas skyddstillsyn med fängelse i uppgifterna över dömda till fängelse.

En registeromläggning har medfört att s.k. bötesförvandlingar fr.o.m. år 1983 inte särredovisas utan redovisas som fängelse.

Genom omläggning av vissa statistikrutiner är uppgifterna beträffande personer i frivård fr.o.m. den 1 januari 1992 inte helt jämförbara med tidigare år.

Från och med den 1 augusti 1994 inleddes en försöksverksamhet med intensivövervakning med elektronisk kontroll i sex frivårdsmyndigheter. Den 1 januari 1997 utökades försöksverksamheten till hela landet. Samtidigt kom möjligheten till intensivövervakning att gälla även dem som dömts till tre månaders fängelse mot tidigare två. Införandet av testverksamheten innebär att en minskning i de tabeller som redovisar intagna i anstalt med strafftider under två månader åren 1995–1996 och under tre månader från och med år 1997. Verksamheten med intensivövervakning permanentades år 1999.

Den första januari 1999 infördes ett antal nya påföljder som påverkar möjligheten att jämföra antalet intagna i anstalt, fördelning på strafftidslängder och andelen ungdomar intagna i anstalt över tid. Bland annat infördes påföljden villkorlig dom med samhällstjänst som kan utdömas som ett alternativ till kortare fängelsestraff och påföljden slutna ungdomsvård som ersätter fängelsestraffet för unga förbrytare.

Förändringar i reglerna kring villkorlig frigivning har ändrats vid flera tillfällen under 1990-talet. Senast den 1 januari 1999 skärptes lagstiftningen om villkorlig frigivning genom att principen om att avtjäna två tredjedelar av det utdömda fängelsestraffet kom att gälla samtliga intagna i anstalt. Tidigare hade de som dömts till fängelsestraff längre än två år givits möjligheten att friges villkorligt efter att de avtjänat halva strafftiden. Det innebär de tabeller som redovisar tvärsnittstatistik, det vill säga antalet intagna i anstalt per den 1 oktober, inte är helt jämförbara över tid.

Den 1 september 2000 trädde nya regler för normalpermission i kraft vilka innebär att de intagna numera endast beviljas en permission per månad mot

tidigare flera. Samtidigt tydliggjordes reglerna för särskild permission. Till följd av detta minskade både antalet permissioner och antalet vistelser utanför anstalt.

År 2003 genomfördes en systemomläggning, det gamla Kumulativregistret (KUM) ersattes av Kriminalvårdsregistret (KVR). Meningen är att inom några år skall all klientinformation i kriminalvården finnas samlad i KVR:s databas. Då bör även vissa av de problem och felaktigheter som uppstår i och med att informationen lagras i flera system samt förs från ett system till ett annat försvinna. I och med systemomläggningen ingår nu även utländska domar i redovisningen av Personer intagna i anstalt.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Stora svårigheter är förenade med jämförelser av kriminalvårdsstatistiken i ett internationellt perspektiv. Statistiken påverkas av olika faktorer lagstiftningens utformning, anmälningssbenägenhet liksom av polisens insatser, resurser och prioriteringar och arbetet vid åklagare och domstolar. En gemensam standard för internationella jämförelser saknas för närvarande.

Kriminalvården i Sverige, Norge, Finland och Danmark samarbetar för att årligen framställa en nordisk kriminalvårdstatistik. I den nordiska statistiken sammanställs vissa intressanta och jämförbara statistiska uppgifter vad gäller kriminalvård i de nordiska länderna. Största möjliga jämförbarhet har eftersträfvats varför statistikuppgifterna kan skilja sig definitionsmässigt från de uppgifter som används i respektive lands nationella kriminalvårdsstatistik. Exakt jämförbara uppgifter går dock inte att få på grund av skillnader i praxis, lagstiftning osv. Den nordiska statistiken presenteras i Kriminalvårdens publikation *Kriminalvårdens Officiella Statistik*.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Övrig statistik inom rättsväsendet (t.ex. anmälda brott, uppklarade brott, personer misstänkta för brott och kriminalvårdsstatistik) kan användas för att belysa brottsligheten i ett annat perspektiv. De olika statistikprodukterna redovisas dock efter olika statistiska enheter (t.ex. antalet brott i stället för antalet personer), varför inga direkta jämförelser är möjliga.

Samanvändning med statistiken över lagförda personer försvåras av att denna när det gäller personer dömda i domstol endast redovisar fällande domar i första instans (tingsrätt). Detta innebär att en person som dömts av tingsrätten, men frikänts i högre instans redovisas som dömd i lagföringsstatistiken. Kriminalvårdstatistiken omfattar däremot enbart laga kraft vunna domar.

5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken publiceras årligen i årsboken Kriminalstatistik. Kriminalstatistik 2003 (BRÅ-rapport 2004:2) kostar 271 kronor och kan beställas från Fritzes Kundtjänst, 106 47 Stockholm, tfn 08-690 91 90, fax 08-690 91 91, e-post fritzes.order@liber.se.

Enstaka tabeller kan även beställas kostnadsfritt från BRÅ via kontaktpersoner för statistiken eller BRÅ, information och förlag, Box 6494, 113 82 Stockholm,

5.2 Presentation

Kriminalstatistisk årsbok innehåller en kortare beskrivning av statistiken med kvalitetsdeklaration och ett 60-tal tabeller. Knappt 20 tabeller rör kriminalvårdsstatistiken. Boken omfattar cirka 250 sidor

5.3 Dokumentation

Dokumentation om kriminalvårdsstatistiken finns i olika typer av arbetsmaterial.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Grundmaterialet som BRÅ använder för kriminalvårdsstatistiken är tabeller som sammanställts av Kriminalvårdsstyrelsen (KVS). Material som ligger till grund för tabellerna finns alltså lagrat i Kriminalvårdsregistret (KVR) samt kriminalvårdens övriga klientadministrativa system.

5.5 Upplysningstjänster

Upplysningar om statistiken och dess innehåll kan fås från

- BRÅ:s statistikenhet, BRÅ, Statistikenheten, Box 1386, 111 93 Stockholm, tfn 08-401 87 00, fax 08-411 87 35, e-post robert.standar@bra.se
- BRÅ: informationsenhet, BRÅ, Information och förlag, Box 1386, 111 93 Stockholm, tfn 08-401 87 00, fax 08-411 90 75, e-post info@bra.se
- BRÅ:s webbplats www.bra.se